

Πρόγραμμα «ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΡΙΟ»

10η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

31 Ιανουαρίου 2022, 16:00 - 18:00

Ιούλιος 2021

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ATHENS UNIVERSITY
OF ECONOMICS
AND BUSINESS

Συγγραφική ομάδα:

Αλαμάνος Άγγελος, Πλιάκου Τατιάνα, Τριτοπούλου Έφη, Κουντούρη Φοίβη, Παπαδάκη Λυδία

10^η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

31 Ιανουαρίου 2022, 16:00-18:00

Λίστα Συμμετεχόντων Συνάντησης	
Αλαμάνος Άγγελος	Επιστημ. Ομάδα
Γέμτος Φάνης	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Γκούμας Κώστας	www.yrethe.gr
Δέρκας Νικόλαος	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Κουντούρη Φοίβη	Επικεφαλής Επιστημ. Ομάδας
	Εκπρόσωπος ΤΟΕΒ Ήρας Κουρτακίου
Μαμαγκάκης Βαγγέλης	Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης
Παναγιώτου Ευάγγελος	ΘΕΣΓΗ
Παπαδάκης Αντώνης	Γενική Γραμματεία Περιβάλλοντος & Υδάτων
Παπαδάκη Λυδία	Επιστημ. Ομάδα
Πλιακού Τατιάνα	Επιστημ. Ομάδα
Πραπόπουλος Μάριος	Kytion
Στουρνάρας Κωνσταντίνος	Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων ΥΠΑΑΤ
Τόλη Ελένη	Επιστημ. Ομάδα
Χατζηγιαννάκης Ευάγγελος	ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ

Αρχικά η κυρία Κουντούρη καλωσόρισε τους συμμετέχοντες και έπειτα έγινε σύντομη σύνδεση με την 9^η συνάντηση.

Σημείωσε ότι η επιστημονική ομάδα έχει λάβει κάποιες απαντήσεις συν-σχεδιαστών στο ερωτηματολόγιο που τους έχει σταλεί σχετικά με τις απαραίτητες αρμοδιότητες και υπηρεσίες της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων. Αναφέρθηκε ακόμη στα συστήματα πληροφοριών (GIS). Πρόκειται για ένα σύστημα που θα περιλαμβάνει πληροφορίες που αφορούν στις φυσικές επιστήμες και στον χαρακτηρισμό των λεκανών απορροής αναφορικά με υδρολογικά, κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά. Ένα τέτοιο σύστημα μπορεί να θέσει τη βάση για τη σύσταση ενός Φορέα Διαχείρισης.

Στη συνέχεια, πήρε το λόγο ο κ. Αλαμάνος παρουσιάζοντας ένα αντίστοιχο παράδειγμα συστήματος πληροφοριών που έχει τεθεί σε εφαρμογή και λειτουργεί στην Ιρλανδία. Αρχικά, αναφέρθηκε στο υπάρχον πρόβλημα σχετικά με τη διαχείριση του νερού και τη γενικότερη δυσκολία επικοινωνίας με την Ειδική Γραμματεία Υδάτων. Τόνισε ότι για να πετύχουμε δίκαιη, υπεύθυνη, διαφανή, επιστημονικά τεκμηριωμένη, και βιώσιμη παροχή υπηρεσιών ύδατος απαραίτητες και αναγκαίες συνθήκες είναι οι πόροι, οι πληροφορίες και η ύπαρξη ενός μηχανισμού που θα είναι υπεύθυνος για την κατανομή των δράσεων στους φορείς.

Παράλληλα, σημείωσε ότι λαμβάνοντας υπόψη τις απαντήσεις των συν-σχεδιαστών στο ερωτηματολόγιο σχετικά με τις απαραίτητες αρμοδιότητες και υπηρεσίες της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, οι συν-σχεδιαστές συμφωνούν στην ανάγκη ύπαρξης μίας βάσης δεδομένων που θα περιλαμβάνει πληροφορίες και μελέτες, όπου θα υπάρχει άμεση πρόσβαση και η οποία θα προωθεί την καινοτομία, τις νέες τεχνολογίες και την έρευνα στο εν λόγω αντικείμενο. Μία τέτοια βάση δεδομένων θα συνεισφέρει σε μια πιο ολοκληρωμένη και ορθολογική διαχείριση των πόρων, θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα στη λήψη αποφάσεων και ταυτόχρονα θα βελτιώσει και

διευκολύνει το έργο των επιμέρους φορέων. Επίσης, σημαντικό πλεονέκτημά της αποτελεί η διαφάνεια των δεδομένων, άρα και της κατάστασης, όπου δημιουργεί ένα αίσθημα ευθύνης, υπευθυνότητας και δέσμευσης από όσους εμπλέκονται στη διαχείριση του αγροτικού νερού, ενώ καλλιεργείται μια νοοτροπία βελτίωσης του ελέγχου, της διαχείρισης και των παρεχόμενων υπηρεσιών. Σημείωσε επίσης ότι είναι μια προσέγγιση σύμφωνη με τις διεθνείς πρακτικές. Ακόμα, υπογραμμίστηκε ότι υπάρχει η πιθανότητα υποστήριξης ενός τέτοιου συστήματος από κρατικούς φορείς (Γενική Δ/νση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Γεωχωρικών Πληροφοριών), ακαδημαϊκούς και ιδιωτικούς φορείς, αλλά και από τους συν-σχεδιαστές, λόγω σχετικών εμπειριών στη διαμόρφωση – πρόταση τέτοιων συστημάτων.

Κατόπιν, αναφέρθηκε στο αντίστοιχο σύστημα που λειτουργεί στην Ιρλανδία εδώ και λίγο καιρό μέσω της πλατφόρμας www.catchments.ie (πληροφορία ανά λεκάνη απορροής) και τους διαδραστικούς χάρτες πολλαπλών επιπέδων της Environmental Protection Agency (EPA) (πιέσεις, δραστηριότητες, χρήσεις, κατηγορίες υδάτινων σωμάτων και κατάστασή τους, χάρτες επικινδυνότητας ρύπανσης, δράσεις, κλπ.). Τα παραπάνω αποτελούν ένα ενιαίο σύστημα που περιλαμβάνει στοιχεία επικαιροποιημένα για το νερό, το έδαφος, και τις περιβαλλοντικές πιέσεις σε κλίμακα έως και αγροτεμαχίου. Είναι προσβάσιμα σε όλους, μέσω της σελίδας της EPA <https://gis.epa.ie/EPAMaps/Water>, έχει συσταθεί στο πλαίσιο των μέτρων της Ευρωπαϊκής Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ) 2000/60 και έχει πλέον ρόλο καθοδήγησης για στοχευμένα μέτρα βελτίωσης της ποιότητας των υδάτων.

Στο σημείο αυτό, η κυρία Κουντούρη πρόσθεσε ότι το συγκεκριμένο εργαλείο θα μπορούσε να περιλαμβάνει και την τιμολόγηση βάσει της ΟΠΥ, καθώς και άλλα δεδομένα, π.χ. κοινωνικοοικονομικά στοιχεία, τα οποία ωστόσο θα πρέπει να επικαιροποιούνται από τον εκάστοτε επιμέρους φορέα, πράγμα που θα αποτελεί βασική δραστηριότητά του.

Ο κ. Δέρκας πήρε εν συνεχεία το λόγο και συμφώνησε με το γεγονός ότι σε ένα τέτοιο σύστημα θα μπορούσαμε να βάλουμε στοιχεία σχετικά με τη διαχείριση ανά οργανισμό, προς μία βελτιωμένη διαχείριση. Επιπλέον, τόνισε ότι τα στοιχεία θα πρέπει να είναι αξιόπιστα, καθώς και να υπάρχουν επιτελεία που θα κάνουν χρήση αυτής της βάσης δεδομένων. Απαιτείται καλή οργάνωση για τη διαχείριση του νερού και συνεργασία των υπαρχόντων φορέων.

Η κυρία Κουντούρη πρόσθεσε ότι καλό θα ήταν να καταγράψουμε όσους θα μπορούσαν να συν-σχεδιάσουν αυτό το εργαλείο και οι οποίοι θα μπορέσουν με αυτόν τον τρόπο να κατανοήσουν τις αρμοδιότητές τους και πώς αυτό το εργαλείο μπορεί να τους ωφελήσει.

Συνοπτικά, τα κύρια στοιχεία που πρέπει να στοχεύσει η σύσταση αυτού του εργαλείου θα είναι: α) η ύπαρξη και η αξιοπιστία των δεδομένων, β) ο συνδυασμός με στελέχωση από κατάλληλο προσωπικό από τους φορείς ώστε να γίνει αξιοποίηση της πληροφορίας, γ) η καταγραφή των φορέων (σε λίστα) όπου θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στον συν-σχεδιασμό εργαλείου (ποιοι θα είναι και τι ρόλο θα έχουν), δ) ποιος θα είναι ο υπεύθυνος για το 'στήσιμο' αυτής της βάσης δεδομένων – (π.χ. Περιφέρεια μέσω Δ/νσης Γεωπληροφορικής, Κεντρική Διοίκηση, ή ανεξάρτητη δομή).

Με την ευκαιρία συμμετοχής εκπροσώπου από τη Γενική Γραμματεία Υδάτων, η συζήτηση στράφηκε στην οπτική αυτής της υπηρεσίας και στο πώς θα μπορούσε να συνεισφέρει. Ο κ. Παπαδάκης, συνεργάτης του Διευθυντή της ΓΓ Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων, κ. Αραβώση, σημείωσε ότι πρόκειται να ανασυσταθεί η υπηρεσία και ότι ο κ. Βαρελίδης θα είναι πλέον ο νέος ΓΓ Υδάτων. Ακόμη,

ανέφερε ότι παρόμοιες πρωτοβουλίες έχουν ληφθεί υπόψη από την ΕΕ και ότι το σύστημα πληροφοριών που προτείνεται θα μπορούσε να αξιοποιηθεί.

Ο κ. Γκούμας πρόσθεσε ότι πολύ σημαντικό είναι ποιος θα είναι υπεύθυνος για το εν λόγω σύστημα. Ανέφερε ότι η συχνή εναλλαγή των γενικών γραμματέων καθιστά την επικοινωνία και το έργο πιο δύσκολο. Στο σημείο αυτό, ο κ. Παπαδάκης διαφώνησε και είπε ότι παρόλο που αλλάζει υπάρχει μία συνέχεια στην πολιτική.

Η κυρία Κουντούρη σημείωσε ότι κάποια αντιπροσωπεία από το πάνελ θα μπορούσε να συμμετέχει στην οργάνωση της διαχειριστικής αρχής και να συμβουλευεί σχετικώς.

Ο κ. Στουρνάρας ανέφερε ότι το ΟΣΔΕ θα μπορούσε να διασυνδεθεί καθώς και ο εδαφολογικός χάρτης της χώρας, που αποτελεί παρόμοιο σύστημα.

Η κυρία Κουντούρη σημείωσε ότι οι ΤΟΕΒ θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν ένα τέτοιο εργαλείο, να το επικαιροποιούν και να το διαχειρίζονται με τρόπο που να ελέγχουν και τις προτάσεις των διαχειριστικών σχεδίων.

Ο κ. Πραπόπουλος μίλησε για την εφαρμογή "FarmB" που συνδυάζει δεδομένα από πύλες ΟΣΔΕ μαζί με καλλιέργειες αγροτών. Πρότεινε να συσταθεί μία διεύθυνση γεωπληροφορικής που θα απασχολείται με αντίστοιχα θέματα και θα χρησιμοποιεί μία τέτοια εφαρμογή. Απαιτείται κεντρικός σχεδιασμός.

Ο κ. Δέρκας τόνισε την δυσκολία των οργανισμών να παράσχουν αξιόπιστα στοιχεία. Απαιτείται μία δομή που θα κάνει το σύστημα αποτελεσματικό. Ο κ. Σκρέκας έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη διαχείριση του αγροτικού νερού, λαμβάνοντας υπόψη και το ότι η κατάσταση είναι πολύ κακή. Εκτιμά ότι η Υπηρεσία Εγγείων Βελτιώσεων χρειάζεται να αναβαθμιστεί και τα Πανεπιστήμια πρέπει να συμβάλλουν με εισηγήσεις στα αρμόδια Υπουργεία. Ο ρόλος τους και οι ικανότητές τους μπορούν να συνεισφέρουν και να καθορίσουν την ορθή λειτουργία

Ο κ. Χατζηγιαννάκης ανέφερε ότι υπάρχει έλλειψη αξιόπιστων δεδομένων, καθώς και ότι η νέα διοίκηση χρειάζεται χρόνο για να ενημερωθεί, ενώ τόνισε ιδιαίτερα την αδυναμία παροχής εδαφολογικών χαρτών εδώ και δεκαετίες. Ο κ. Πλατής, Πρόεδρος του ΤΟΕΒ Ήρας Κουρτακίου πήρε το λόγο και είπε ότι πολλοί φορείς αποφασίζοντας ταυτόχρονα ενδέχεται να δημιουργούν προβλήματα. Πρέπει να εξακριβώσουμε σε κάθε ΤΟΕΒ από πού έρχονται τα μηνύματα και οι δεσμεύσεις.

Η κυρία Κουντούρη ανέφερε ότι υπάρχουν κέντρα που φτιάχνουν εδαφολογικούς χάρτες καθώς και ότι υπάρχουν ήδη πολλά αντίστοιχα εργαλεία, δεδομένα από ερευνητικά προγράμματα όπου χρησιμοποιούνται και συλλέγονται στο πλαίσιο προγραμμάτων της, άρα σήμερα αυτή η δυσκολία δεν πρέπει να αποτελεί εμπόδιο. Να συγκεντρωθούν τα δεδομένα που υπάρχουν ήδη, ώστε η κατάσταση να αλλάξει άμεσα. Ο κ. Δέρκας ωστόσο ανέφερε ότι τα υπάρχοντα δεδομένα δεν έχουν την επιθυμητή ποιότητα και ποσότητα των μετρήσεων.

Η κυρία Κουντούρη συνέχισε ότι την ποιότητα και την λεπτομέρεια που ζητά η Οδηγία δεν την έχει καμία χώρα. Μπορεί να ξεκινήσει μία ολιστική προσπάθεια διαχείρισης του νερού με τα δεδομένα που ήδη είναι διαθέσιμα. Η κυρία Τόλη ανέφερε ότι η παντελής απουσία των δεδομένων δεν είναι το πρόβλημα. Η ανησυχία για την αξιοπιστία των δεδομένων είναι το θέμα. Το υπό σύσταση εργαλείο μπορεί να λειτουργήσει ως ώθηση για τη συλλογή των δεδομένων. Ο κ. Αλαμάνος συμφώνησε και επισήμανε ότι ούτε το παράδειγμα που παρουσίασε είναι πλήρες από πλευράς δεδομένων, αλλά ένα

από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματά του είναι ότι έχοντάς το ως στόχο, δημιουργήθηκε κίνητρο για να βρεθούν τα δεδομένα και να οργανωθούν βάση μιας συγκεκριμένης δομής. Ένα τέτοιο εργαλείο είναι η αφορμή – η «άσκηση» συλλογής δεδομένων για συνεισφορά του στη γενικότερη ροή της πληροφορίας που απαιτείται για μια πιο ορθολογική λήψη αποφάσεων.

Συμπερασματικά: Η συνάντηση αυτή, όπου συντονίστηκε στο σύνολό της από την κυρία Κουντούρη, ήταν αρκετά παραγωγική. Γύρω από μια βασική ιδέα όπου παρουσιάστηκε (καταγραφή υφιστάμενων μελετών και σύσταση εργαλείου γεωχωρικής πληροφορίας για διαφανή και βελτιωμένη διαχείριση αγροτικού νερού) συζητήθηκαν πολλά και σημαντικά στοιχεία. Οι συμμετέχοντες συμφωνούν ότι αυτές οι πρωτοβουλίες μπορούν να οδηγήσουν σε πολλαπλά οφέλη, αρκεί να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή τους. Υπάρχει μεγάλο πεδίο συνεργασίας, θεωρητική και πρακτική εμπειρία και στη συνέχεια θα διερευνηθούν περαιτέρω οι ενέργειες και οι συνεργασίες που απαιτούνται, καθώς και η παρουσίαση των εμπειριών των συμμετεχόντων.